

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษากระบวนการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียน

การเลือกกรณีศึกษา

ในการศึกษาเฉพาะกรณีครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกโรงเรียนที่จะศึกษา โดยเจาะจงโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม ซึ่งมี 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดไร่ลี้ม และโรงเรียนวัดจันทร์สว่าง เนื่องจากสองโรงเรียนดังกล่าว เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทานหลังจากที่มีการแก้ไขปรับปรุงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยรางวัลพระราชทานในปี พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา สำหรับประชากรที่ให้ข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และคณะครูทุกคน รวมทั้งสิ้น 101 คน จำแนกได้ดังนี้

1. โรงเรียนวัดไร่ลี้ม ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน 4 คน คณะครู 78 คน รวม 83 คน
2. โรงเรียนวัดจันทร์สว่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน 1 คน คณะครู 16 คน รวม 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเฉพาะกรณีครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและคณะครู ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ จะมีกรอบแนวคำถามเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย และบันทึกการสัมภาษณ์ลงในเทปบันทึกเสียง และจดบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วย
2. แบบสังเกต เป็นแบบบันทึกข้อมูลจากการสังเกต ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเอง เพื่อใช้บันทึกที่ได้จากการสังเกต ที่ไปเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับกระบวนการและปัญหาการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน
3. แบบศึกษาเอกสาร เป็นแบบบันทึกข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาเอกสารต่าง ๆ เช่น แผนปฏิบัติการประจำปี สมุดคำสั่ง สมุดรายงานการประชุม สมุดนิเทศ เป็นต้น เพื่อให้เข้าใจกรอบงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนชัดเจนยิ่งขึ้น

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วสร้างเครื่องมือ
2. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ พิจารณาปรับปรุง เพื่อให้ครอบคลุมและเหมาะสมขอบเขตที่กำหนดไว้
3. นำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษา ไปทดลองใช้เพื่อตรวจผลความครอบคลุม และความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)
4. นำเครื่องมือที่ได้จากการทดลอง แล้วมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้เหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
5. นำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์นำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ใช้เวลารวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม 2537 ถึงเดือนมีนาคม 2538 การเก็บข้อมูลดำเนินการเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระหว่างเดือนตุลาคม 2537 เป็นระยะที่ผู้วิจัยทำการศึกษา สัมภาษณ์ ข้อมูล ติดต่อประสานงาน สร้างความคุ้นเคย ศึกษาเอกสาร และหลักฐานต่าง ๆ

ระยะที่ 2 ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2538 เป็นระยะที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการ และปัญหาการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา โดยการใช้การสัมภาษณ์ การสังเกตและการศึกษาเอกสาร

ระยะที่ 3 ระหว่างเดือนมีนาคม 2538 เป็นระยะที่ผู้วิจัยทบทวน ตรวจสอบ และเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลในส่วนต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้วทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการและปัญหาการนิเทศงานวิชาการของโรงเรียนวัดไร่ส้ม และโรงเรียนวัดจันทร์สว่าง ที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกตและการศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอในลักษณะของการบรรยายตามขอบเขตของการวิจัยของแต่ละโรงเรียน